

Oratio academica : de vesica urinali ex vicinia morbosa aegrotante / Ioannis Petri Frank.

Contributors

Frank, Johann Peter, 1745-1821.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

[Place of publication not identified] : [publisher not identified],, 1786.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/jdhngfen>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

9.

IOANNIS PETRI FRANK

MED. CLINIC. PROF. P. O. &c.

ORATIO ACADEMICA

D E

VESICA URINALI EX VICINIA MORBOSA
AEGROTANTE.

Die XXIX. Aprilis MDCCCLXXXVI.
recitata.

Digitized by the Internet Archive
in 2016

<https://archive.org/details/b2248193x>

ORATIO ACADEMICA

*De Vesica urinali ob viciniam morbosam
aegrotante.*

Quemadmodum in quavis Societate degentibus, magna vitae in eo posita est felicitas, PATRES Sapientissimi, & AUDITORES Honoratissimi, ut probo quivis atque pacifico *vicino* gaudeat, amicoque eiusdem utatur consortio: talis certe & singulorum homini concessorum viscerum conditio mihi videtur, quae, si in aliorum posita sint vicinia, quorum substantia ignem semel suscepit; eodem facile, & inopinanter incendio deflagrant.

Dignam hinc semper experto Medico credidi Materia*m*, *morborum*, qui ex *vicinia morboſa* oriuntur, perſcrutationem, neque pars haec Medicinae, attentione nostra certe dignissima, mihi fatis adhucdum videtur exculta. Ast vero cum, ob plurimos alios labores, mihi & in hos descendere, data non sit potentia: aliquot ſaltem *de vesica urinali ob*

viciniam morbosam aegrotante fragmenta, hac occasione collatus sum, qua Viris iuvenibus Lauream Medicinalem imponendi pergratum — eoque gratius certe officium in me, pro prima vice, nunc hoc in loco suscipio: quod uterque ex illis, eiusdem Patriae fontes medicinales hauserit, quibus & ego quondam enutritus sum; quodque in hac ipsa nostra Academia, *Germanis quoque*, ob Vos ipsos, PATRES *Sapientissimi*, quos nanc alloquor, celebratissima, se tales ambo praestiterint, ut mihi, dum in *Italia* scientiae suae specimen publicum illis edendum esset, non certe fuerit coram aequissimis iudicibus erubescendum.

Sed nova gaudii honorisque in me redundat ratio Auditores! ipse enim ego, quem ante paucos annos REX MAGNAE BRITANNIAE POTENTISSIMUS, *Georgiam Augustam*, pro docenda ibidem praxi medica, vocari clementissime dignatus erat, ut *primus* essem, qui, *Catholicae fidei* addictus, Cathedram in hac magni nominis Academia, ascenderem, & Tolerantiae, & Aequitatis Regiae testem agerem publicum, — nunc demum & SUMMI IMPERATORIS gratia, me in hanc honorificam Sedem collectum, atque de novo, *Tolerantiae etiam Imperatoriae* instrumentum fieri video, qua Virum iuvenem,

Protestantium religioni adstrictum, fraterno animo amplectar, Doctorum Universitatis nostrae Regiae Albo inscribam, & sic partem honoris *Georgiae* meae dilectae publice reddam, quem publice in me tam benigne contulerat. Hi fructus sunt, PATRES *Sapientissimi*, divinae illius *Tolerantiae*, cuius Pater est, *Quem* nos tot aliis adhuc titulis *Patrem* vocamus, & in quo gloriamur omnes, JOSEPHUS II. IMPERATOR AUGUSTUS. Sub *huius* Regno, iam ante complures annos (a), in hoc ipso Archigymnasio, non obstante Religione aliena, Laurea Medica solemniter ornatus est *Ferdinandus Quex ex Caffonay, Bernensis*; atque ante quinque hos annos, hanc ipsam Cathedram conscendit celeberrimus TISSOT, Praedeceessor meus, *Protestanti* quoque *Ecclesiae* adscriptus: ita ut, quod priora vix credidissent saecula, ipsa, sub tali IMPERATORE, prima tolerantiae Exempla, convulso interim, & frendente in tenebris fanatismo, dederit *Italia*.

Sed quo non mea mea gratitudinis, ob tanta in genus humanum beneficia, sensatio abripit! — ad ea pergam, quae vobis de

X 6 X

Vesicae morbo ex vicinia morbosa oriundo, promiseram, eaque brevi sermone nunc absolvam.

Viscera in pelvi humana sita, feminae tria sunt, viro, ut aiunt, non nisi duo: vesica urinalis & intestinum rectum, inter quae, medium gerit mulier uterum, generis humani commune domicilium: cuius tamen vices in viris, non certe minores, agunt vesiculae duae, spermati prolifico tum suscipiendo, tum fovendo, a natura providissime adaptatae. Tam vasibus & membranis, quam fibris muscularibus, arctissime inter se cohaerent haec organa; neque sane mirum videbitur, si, aegrotante uno, & alia mox in consensum rapiantur homini infensissimum. Maiora omnino mulierem hic exspectant pericula: cum uterus, praecipue gravidus, cum partus tot aliae sequelae, tum vesicam cum urethra, tum intestinum rectum, non raro gravi morbo, licet secundario, afficere soleant. Sed & virorum fors his incommodis vacua certe non est, atque haec ulterius decebunt tria, quae nunc afferam, exempla: a quorum commemoratione utilitatem in meliori horum affectuum cognitione aliquam futuram esse confido.

Pharmacopola Bruchsaliensis, 50. circiter annorum [N. Eichhaendler), a longo iam

tempore haemorrhoidum fluxu vexatus, atque, hoc ipso minus recte succedente, magnis saepe cruciatibus ad rectum intestinum obnoxius, quos, immanes licet, patienti animo perferre solebat, post longa huius naturae incommoda, alvum sibi liquidiores fieri urinamque penitus suppressi, persenserat. Atque haec quoque symptomata vir morosus & in se ipsum perdurus, silens pertulerat: donec lecto continuo affixus, viribus exhaustus, habitumque summe cacheticum praefeferens, fero nimis opem a me efflagitare cogitaverit [1780.] febris aderat hectica, abdomen tumidum, pedes turgebant, & nolenti effluebat per alvum sanies & humor urinam redolens, cum interim saepe per quindecim dies & ultra, nec guttula urinae per urethram redderetur. Non raro vero per ipsam virgam *flatus* foetidissimi aliquo cum impetu erumpabant: per aliquot iterum dies sequebatur urina magni foetoris, per pauca, turbida; mox de novo supprimebatur per longum temporis intervallum, atque alvi repetito viam relegebat lotium, quod, pure remixtum, intolerabili foetore atmosphaeram replebat, ut nullus fere aegrotanti adstare amplius potuerit.

Sedem mali altiori intestini loco positam fuisse, vel ex eo clarum est, quod, adcu-

ratus inquirenti per digitum Chirurgo , mali vestigium nunquam pateret . Morbum hinc lethalem facile praevidens , optavi saltem , ut , post mortem certam , paulo adcuratius in causas inquirere liceret ; ast , dum , quo tempore ad Serenissimam Principem *Bado-Badensem* , cuius tunc quoque Archiatri vicibus fungabar , vocatus essem , decesserit Aeger : cum eodem spes utilissimae sectionis sepulta est .

Mox vero alius non adeo absimilis casus fese mihi obtulit in Viro Musices Magistro [D. Freibott] *Bruchsalienſi* , habitus valde scrophulosis & pinguis , aetatis 64. circiter annorum . Aegroto quidem Medicus ego vix adstiteram ; sed urinam parcissimam , valdopere foetidam emissam , dein penitus suppressam fuisse ex alio intellexi : unde , prae-tumido ventre , sub summis doloribus extintus est . Sectionem Cadaveris cum Chirurgiae Professore , Doctore *Wrabetz* institui , illaque mox obtulit insignes Mesenterii infarctus & carcinomaticos tumores , qui cum *Vesicæ* fundo concreverant , eandemque ichore plane corrosivo & insigniter foetido adeo iam exaserbant , ut largo ostio patens vesica urinalis , in ipsum pelvis cavum effuderit lotium , quod , cum Ichoris Carcinomatici magna copia commixtum , tam intolerabilem sub se-

Etione foetorem sparserat , ut sine animi instante deliquio , accuratiorem sectionem continuare non licuerit .

Licuit vero talem , anno elapso , in ipsa huius Archigymnasii *Schola Clinica* , coram Auditoribus meis , instituere ; cuius historiam morbumque praegressum hic paucis enarrabo . Medicum assistentem constitueram D. Doctorem Aloysium Bulliani , atque ex huius , mihi , uti lex apud nos est , exhibito diario depromptam hic symptomatum recensionem communicabo .

Sacerdos Venetus , *Victorius Delulmo* , septuaginta trium annorum , post iter suscep- ptum , inassueta debilitate se correptum persensit & appetitu incessit prostrato . Successit respirandi difficultas , dolor ad hypochondrium dextrum , usque ad regionem umbilicalem huius lateris descendens . Hypochondrium quoque sinistrum , tumorem manibus offerebat : quibus symptomatis per binos menses vexatus , Scholam Clinicam petiit , cui tunc prae- erat celeberrimus Collega , illustris Professor CARMINATI , atque inventus fuit , tum he- patis , tum lienis , tum ipsius quoque mesen- terii tumore , ad infimam regionis hypogastricæ sedem descendente , laborare . Ab his malis , ope saponis acidi , a varva primum

dosi, adusque tres dragmas in die, per binos & ultra menses, assumpti, curatus recessit.

Domum reversus, putrida febre gravissima, dein vero dysenteriae symptomatis correptus fuit, qua licet curata, remansit tamen diarrhoea, contra quam varia remedia ex classe adstringentium ab amicis porrecta sunt: ita ut diarrhoea supprimeretur quidem per aliquos saltem dies; mox vero iterum vi maiori erumperet alvi fluxus: ob quem de novo, pluriesque Nosocomium adivit variamque, sed insufficientem malo incurabili methodum est expertus.

Novum vero nunc exoriebatur symptoma. Decedebant iamiam per urethram, dum mingeret aegrotus, materiae crassae subcinerei coloris, foetidissimae, quin tamen abhinc dolor ullus produceretur aut pruritus. Die igitur 31. mensis Maii 1785., sese ad *Clinicam nostram* contulit, & sequentia nobis exhibuit symptomata.

Pulsus erat mollis, debilis, paulisper frequens; respiratio expedita, lingua pallescens, muco obducta, foetebat halitus, vox erat debilis, cutis sicca, abdomen molle, frequentesque deiectiones foetentes largiebatur, quae fluidae erant griseoque tinctoriae colore. Urina paucā excernebatur, sed multa materia grisei

coloris, foecibus descriptis persimili, eodem praedita foetore, referta.

Non dubitavi, mox diarrhoeam hucusque perpeccam, pro *diarrhoea urinali* declarare, atque Auditoribus meis praedicere, ulcus infanabile ex intestino recto cum vesica urinali communicaturum. Dabantur interim quaedam remedia leniter evacuantia.

Die prima Iunii, pulsus erat elevatior, vix febrilis, lingua purior; foeces, sat copiose, flavescebant; urina foecibus lotio dilutis persimilis.

Die secunda Iunii omnia eadem.

Die tertia. — Huc usque aegroto urina suppressa invenitur, sine ulla tamen ad pubem tensione animadversa. Dabatur tinctura corticis peruviani cum anima rhabarbari.

Die quarta. — Neque in hunc usque diem minxit aegrotus.

Die quinta. — Epota sic dicta limonada, aegrotus urinas denuo excrevit per urethram. Tunc Enema ex cortice peruviano a me prescribebatur, spe freto, hoc ipsum urinae vias ex parte lecturum esse. Sed fefellit experimentum, & urinae die sequenti prioribus correspondebant. Hinc iussi, ut butyrum in infuso chamomillae calido, diligent conquassatione, solutum, ad aliquot uncias, intestino recto ini-

cetetur : credens , hoc ipsum , si vesicam intraret , facilius posse in urinis distingui .

Ast vero die octava nullum butyri vel pinguedinis in urinis signum adparuit , neque , cum experimentum repeteretur , exspectationi magis respondere vidimus . Hinc aquam coccineo colore praeditam , per ipsam urethram , vesicae iniici curans , exspectavi , ut , si perforata esset , uti asserueram , vesica ; ex hac , colorata per alvum deplueret urina . Ast vero magna ex parte per ipsam urethram effluxit aqua coccinea .

Hac ipsa denique nocte haemorrhagiam ex intestino recto perpessus est aegrotus , magnamque sanguinis nigri , congrumati copiam deperdidit . Abhinc debilissimus , pulsus exhibuit intermittentem , lentum , accessit de novo levis ad vesperam febricula , quin tamen respiratio redderetur difficilior : quidquod aegrotus se multo melius habere profiteretur . Dabantur remedia ex corticis peruviani extracto ; ast vero sub noctem decimae diei , novâ per alvum suborta haemorrhagia , summo languore prehensus , vitam cum morte citissime permutavit .

Sectio Cadaveris in Commilitonum praesentia a me fuit instituta . Abdomen valde contractum & depletum erat . Apertis illius

integumentis , visa sunt , omentum adipe fere omni destitutum , intestina crassa ex livido viridescens & aere multo extensa . Mesenterium atque hepar nullum nobis exhibuerunt tumorem praeternaturalem . Ast vero adeps copiosus , flavus , inter ambas mesenterii laminas haerebat aequaliter dispersus . Intestinum *Ileum* in pelvis cavum , a sinistris , profunde descendebat & ex hoc demum , a dextris , ad coecum intestinum adscendebat . Intestinum *Colon* , postquam ad flexurae suae , quam Sigmoidaeam dicunt , & ad recti confinias pervenisset , invenimus subito in angustiam contractum , laminisque a peritonaeo natis constrictum , & quasi incarceratum . Mox continua erat a dextris & a parte posteriori , eiusdem intestini dilatatio , & haec in saccum quemdam abiit , pugni virilis fere magnitudinem habentem , subrotundum . Specillum ano immisum , facile ad hunc saccum perveniebat .

Dissectis laminis illis a peritonaeo praeternaturaliter natis & colon constringentibus , hoc , in parte contracta , mox magis potuerat dilatari .

Dissecta , in longum , vesica urinali , mox constitit , hanc , *foramine* pollicem lato , in circumferentia calloso , cum sacco illo intestini recti , aut potius adhuc , coli ipsius ,

communicare, hoc scilicet cum posteriori vesicae urinalis pariete arctissime connato, & ope dicti foraminis cum ipsa vesica correspondente. Foculenta interim & subcruenta materies, liquida, foetidissima, in cavo vesicae inveniebatur.

Ex utroque vero, & posteriori vesicae latere, ureteres adscendebant, volumine suo naturali, ad minimum triplo maiores, lotio impleti pellucido, atque in morem intestini tenuis extensi. Sic ad renes ipsos dilatati ascendebant. Ren sinistus extensus, non nisi pelvim fere renalem valde extensam referebat, substantia eius vasculari multum ubique extenuata. In dextro rene haec paulo minus obtinebant; ren autem succenturiatus, prae-magnus observabatur. Suppurationis in renibus vestigia nulla.

Atque haec erant quae in hoc cadavere invenimus memoratu certe dignissima. Quodsi aliqua super his adnotandi, momentum aliquod mihi concedatis PATRES Sapientissimi, gratus eodem sum fruiturus.

Tum primus, tum secundus ex aegrotis, quorum historias allegavi, laborabat *diarrhoea urinali* ex lotio, de vesica perforata, in rectum intestinum saepissime depiente, illudque clysteris acrioris in mo-

dum , ad frequentissimas excretiones stimulante . Neque , si Auctores Medicinae practicae pervolvamus , desunt aliqua , quamvis sat rara sint , horrendi huius mali exempla .

„ *Secto* , inquit SCHENKIUS , cadavere „ Petri de Schandes , re medica illustris , „ praeter lapides renum prodigiosos repentinatos , etiam in recto intestino , a regione „ colli vesicae , inventa est carnositas putris , „ quae sua putrilagine vesicam ita laceraverat , ut intestinorum excrementa , ante „ obitum , una cum urina redderet ad micraculum usque , & forsan antea non vivam (a) “ .

In *Transactionibus Philosophicis* exemplum vermis sive *Ascaridis Lumbricoidis* nisi polyposa potius materia fuerit , refertur a *Turnero* , quem puer sexdecim mensium per urethram excreverat (b) , cuique vix alias ad vesicam aditus esse potuit , nisi , perforato intestino sibi hunc ipsum in vesicam urinalem paravisset . Utique recte quoque de aliis , tum ex *Valisnerio* atque *Alghisio* , tum ex *Boneto* , desumptis exemplis monuit illustris

(a) *Observat. Medicinal.* Lib. III. p. 431.

(b) N. 391. p. 410.

Morgagnus (a). Alibi exemplum suppressae ab excrementis urinae habetur, quae, per viam, a previa intestini recti gangraena, natam, ad vifcae cavum proruperant (b).

Puero, qui intra septendecim dies, urinam non reddiderat, perpetua interim ade-
rat diarrhoea (c). Apud *Pechlinum*, in
Ischuria vera, per alvum urina decessit,
quae odore suo & tenacitate se proderet (d).
III. *Hallerus* ex *Groenveltio* exemplum aegroti
refert, cui, cum, duodecimo die suppressae
urinae, iam gravis lethargus ingrueret, urina
multa cum levamine per alvum egesta est (e).
Apud feminas, eiusmodi perforationum, tum
intestini recti tum vaginae, tum urethrae,
exempla non adeo quidem rara sunt, quam
apud viros. Vos ipsi, Commilitones optimi,
hoc eodem anno, in Clinica nostra vidistis
mulierem, cui, ob abscessum venereum,
foeces copiosae per genitalia excretae fue-
runt. Simili & *Dodonaeus* exemplum conser-

(a) De Sed. & caus. Morb. Ep. 42. n. 6.

(b) Medical and philosophical commentaries Vol.
II. P. II. p. 192. 193.

(c) Philos. Trans. n. 337.

(d) Obs. XI. L. I.

(e) Element. Physiol. §. II. p. 370.

vavit mulieris , quae , postquam diutino tempore purulenta foeditaque manifestissima exulcerati uteri signa per pudenda excrevisset , postremo & alvi excrementa per eundem locum demisit (a) . Atque alia huius naturae exempla conservavit Schenkius .

Videmus ergo , Auditores , quantum singularum viscerum intersit , sanam inhabitare corporis viciniam ! — Ast quot non sunt causae , quibus haec nocua redditur , sanissimisque alias partibus periculosa ! Certe in primo , quem adduxi , aegroto , ex Haemorrhoidali intestini recti inflammatione neglecta , abscessus ortus fuit hanc partem cum ipsa vesica urinali perforans , ita ut & intestinales flatus , sat raro exemplo , urethrae vias multoties legissent ; quod idem mihi Sacerdos ille , cuius historiam enarravi , sibi saepius contigisse , retulerat . In Musices Magistri relato exemplo , carcinoma erat , cuius ichor vesicam corroserat ; & in praedicto infelici Sacerdote , ab usu adstringentium remediorum durante dysenteria perpetua , inflammatio intestini recti nata est , unde eiusdem concretio cum poste-

X 18 X

riori vesicae urinalis pariete , atque utriusque visceris abscessus insanabilis , producta fuerunt . Sic nunc foeces ex intestino recto in vesicam delabentes , atque cum lotio commixtae , per urethram excernebantur ; nunc eadem , vesicae ostium obturantes , urinam ad ipsum intestinum depluere cogebant ; nunc vero , ubi adeo in vesicae cavo foeces accumulabantur , ut & ipsa ureterum ostia , per quae lotium ex renibus in vesicam defertur , obstruerent , urinae in ureteribus stagnationem , collectionem praeternaturalem usque ad ipsam renis utriusque pelvem producebant : unde dilatati in formam intestini tenuis ureters , urinam tamdiu continebant , donec , soluta denuo materia foecali in vesica haerente , haec eadem aut per urethram excernetur , aut naturales vias tandem relegeret .

Neque mirum videbitur , lethalem tandem haemorrhagiam intestinalem in hoc misero aegroto fuisse excitatam : ut cuius vasa hemorrhoidalia continuo affluentis urinae balneo acerrimo , & praeternaturaliter dilatari successive debuerunt , & tandem dilacerari , atque in tabem purulentam corrodi .

Ast vero diutius , quam , ne patientia vestra abuterer , in his rebus versatus sum
PATRES Sapientissimi & AUDITORES Ho-

*noratissimi ! Ad vos igitur nunc me converto praestantissimi DOCTORES, utque sudore vestro comparatos honores tandem vestros esse sentiatis atque meis ex manibus publice concessos noscatis, Vos coram adpello. Togam hanc induite ! — sed, cum illa, morum quoque, sine qua Medicus nudissime in ipsa toga incederet, integritatem. — Pileo caput vestrum ornate & in salvandis mortalibus coronam tandem mereamini civicam ! — Epomide hac cingite humeros & inter Medicinae Doctores cum eximiis eorundem privilegiis incedite ! ne vero, tot *crucigerorum* more, honoris humanitatisque signum in humeris, furorem aurique sacram fannem in sinu fovete ! — Enlibrum ! in hoc inventa hominum, & saeculorum experientias consulite ; sed in magno naturae libro veritatem legitote & per proprios, non alienos semper oculos obiecta tueri studete. — Annulo digitum circumdate, & hac ipsa macu pauperem succurrite, cives servate, Reipublicae vos nuptos sentite ! Ite amici, ite memores Academiae nostrae & dignitatis, quam in vos collocavit, memoresque mei, qui fraterno utrumque ex vobis animo amplector, faustaque omnia vobis appreco ; Valete !*

*Vitae rationem hisce addendi occasio nascitur
Ornatissimis Viris Neodoctoribus, quos
ipsos hic loquentes adducam.*

OTTO FRIDERICUS SIEMERLING.

Natus sum Neobrandenburgi in Ducatu Strelitzo Megapolitano anno huius saeculi 59. Patrem veneror Christianum Siemerling M. D. Principisque Serenissimae Strelitzo Megapolitanae Archiatrum, & Aulae Consiliarium, cuius vitam longam ac beatam summum Numen esse iubeat, matrem vero Catharinam Boedecker, quam mors praematura mihi vix infantiam egresso eripuit. Amantissimus Pater [cuius erga me benevolentiae forsitan saeculum nostrum vix exemplum habet] optime gnarus, quanta sit necessitas Studii litterarum humaniorum, tradidit me prima iam iuventute sub Auspiciis virorum optime meritorum *Dankerti, Bodini & Walteri*; ad studium postea Medicinae progressum, me, ut practice addiscerem Materiam Medicam, Pharmaciam, Chimiam ac Botanicam, amico suo Matthio Bracht Pharmacopolaे Rostochiensi, exper-

tissimo Chimico, quam maxime commendavit. Adii igitur Rostochiam anno aetatis meae decimo octavo, tamque arcta huic viro iunctus fui amicitia, ut difficillime potuerim post duos in eius domo peractos annos a carissimi amici sinu divelli. Adii tunc inclytam Goettingam, ibique studio Philosophiae, Medicinae ac Chirurgiae indefessus incubui, quibus in studiis sequentes veneror Praeceptores: Ottoneum *Beckmannum* in Logicis, *Lichtenbergum* in Physicis, in Matheſi pura *Meisterum*, *Kaestnerum* in Matheſi applicata, *Schloetzerum* in Historia universali. Quod vero ad Medicinam spectat, non minus celebrium adivi Praeceptorum Praelectiones: Ill. *Murray* eximiae eruditionis viri [cuius singularis erga me benevolentia optatissimam semper in animo meo excitabit recordationem] de Materia Medica, de re Herbaria, de morbis Infantum, de Venenis, de Vermibus, ac Collegium examinatorio disputatorium; ill. *Baldingeri*, Therapiae generalis; Ill. *Richteri* de utraque parte Therapiae specialis, de morbis Oſſium & Oculorum, de Chirurgia tum Medica, tum Manuali, ac de Praeceptis Dieteticis, illumque per annum ad lectos aegrotorum in Nosocomio academico sequutus sum. Clar. *Wrisbergii* Anatomiae, Physiologiae,

Artis Obstetriciae, Medicinae Legalis, ac Psychologiae Medicae; eius quoque sub Auspiciis Cadavera secui, & in Nosocomio obstetricio per annum parturientibus auxilium praestiti; Cel. *Gmelinii* Chemiae ac Mineralogiae; Clar. *Blumenbachii* Zoologiae, Osteologiae, Historiae naturalis & Historiae Medicinae litterariae; Cel. *Strobmeyeri* Pathologiae.

Tribus hisce in Studiis peractis annis, & bene memor, quanta sit iuveni facilitas in verba Magistri iurare, si unum solummodo habuerit Praeceptorem, dilectam dereliqui Georgiam & in Societate amantissimi *Werne* M. D. Vindobonam accessi, viam vero talem elegimus ut cupiditati nostrae Clar. *Frank* tunc temporis adhuc munere Archiatri Spirensis fungentem, cognoscendi satisfaceremus; recepit nos, ignotos plane homines Clar. Virtanta benevolentia, ac si quam maxime illi commendati fuissemus; ita ut maximum in me exortum sit desiderium illius istructionibus frui. Tandem *Vindobonam* perveniens, statim incoepi ill. *Stolle* omni mane, tam ad lectos 72. aegrotorum Nosocomii SS. Trinitatis, quam ad 12. illos in Clinica Schola, sequi, nec minus sedulo adfui Praelectionibus eius Therapeuticis, tum Anatomicis Cl. *Leber*, de morbis Oculorum Cel. *Bardt*. Semper

vero gratissimo animo recordor amicitiae Cl.
Iacquinii, cui a *Murrayo* commendatus fui
 & illum in Botanices Praeceptorem habuisse
 quam maxime gaudeo. Illustr. quoque *Qua-*
rinus peropportunam mihi adeundi ill. viros
Brambilla & v. *Mertens* occasionem praebuit.
 Dimidio demum anno tali modo *Vindobonae*
 peracto, *Argentoratensem*, ob egregium in-
 stitutum Obstetricium & Anatomicum, cele-
 berrimam Universitatem petii, ibique hiemem
 maximo emolumento transagi. Praelectionibus
 illustr. *Roedereri* de arte Obstetricia sedulo
 interfui, & in Nofocomio Obstetricio multis
 parturientibus auxilium praestiti: ob numerum
 quoque parturientium occasio mihi fuit quam-
 plurimis assistendi partibus difficultibus. Maxi-
 ma quoque voluptate cursum Anatomiae Clar.
Lobsteinii audivi, Cadavera secui, & illius
 manuductione omnes Chirurgicas operationes
 in Cadaveribus institui. In Physicis Experi-
 mentis porro Cl. *Ehrmannum* pro Praeceptore
 habui, denique omni mane Nofocomia tam
 civium, quam Militum adii. Mense vero
 Martii, una cum amicissimo *Hebenstreit*,
 Magni *Hebenstreit* dignissimo filio, qui nunc
 munere Professoris *Lipsiae* fungitur, Parisios
 Lutetiorum petii. Sedulo hic adfui visitatio-
 nibus tam Medicis, quam Chirurgicis in No-

socomiis ita dictis *Hôtel-Dieu*, & la *Charité*. Cursui Chirurgiae Ill. *Desault* & Praelectionibus publicis Cl. virorum *Ferrand* & *la Sue*, ut & Chemiae Cel. *Furcroy* maximo emolumento interfui. Mense quoque Maii in *Hôtel-Dieu* triginta tribus Lithotomiis, quorum quam plurima quotannis hoc in mense ibi instituuntur, adfui. Amici demum Cl. Profess. *Broussonet* opera plurium huius urbis eruditorum mihi cognitionem praestitit. Post dimidium annum tandem ab immensa hac urbe ad plurimas *Batavorum* Universitates profectus sum, *Leidaeque* praesertim Cl. *Sandifort* & *van Royen* amicitiam nae&tus sum. *Amstelodami* per mensem integrum commorans; quam plurima testimonia benevolentiae praecipuorum huius urbis eruditorum accepi, inter quos praecipue mihi nominandus venit amantissimus *Burmannus* praxeos Professor & primus huius urbis Medicus. Demum ab *Erasmi* urbe profectus, post trajectum maris 16. horarum, dilectissimam Angliam [terram sine pari] attigi. Autumno vero iam nimis profecto hoc in anno non ultra 14. dies *Londini* commoratus sum, moxque *Edinburgbum* me contuli. Hic vero si quis meam de *Göttingae* & *Edinburghi* Universitatibus, totius Europae praecipuis [quibus nunc aemulam

Papiam fateor] sententiam peteret , haere-
 rem sane in iudicando , quarum alterutra an-
 tecellat . In vanum studem satisfactionem
 exprimendi quam ex Praelectioibus Clar.
Black , *Culleniique* hausi ita ut deperditio-
 nem unius praelectionis Cl. *Blackii* propter
 morbum gravissimum amicissimi *van Meurs*
 Medici Batavi , per totam vitam dolebo .
 Idem quoque valet de Praelectioibus Ill.
Gregory & Home , illorumque instructionibus
 Clinicis ad lectos aegrotorum in Nosocomio
Edinburgensi , quod omnibus mihi notis pal-
 mam abripit . Clinicis vero sedulo quoque
 adfui visitationibus aegrotantium Clar. *Hope*
 & *Culleni* in altera parte Nosocomii . Clar.
 demum *Duncan* pro Praeceptore habui in
 Therapia speciali & in expositione casuum
 Medicorum [Collegii Casualis] illum quo-
 que ac egregium practicum admirandi occa-
 sio mihi fuit in Instituto quodam pro Pau-
 peribus sub nomine *Dispensary* . Decimo
 octavo Decembris anni 1784. Societatis Re-
 giae Medicae a Cl. *Emmet* M. D. tunc tem-
 poris Praeside , praesentatus , unanimo suffra-
 gio Socius ab Eadem electus fui . Nunquam
 etiam immemor ero signorum verae amicitiae
Culleni & Blackii , quam & publice mihi
 testati sunt . Nec nimium foret , si hic inten-

grae *Scotorum* nationi gratias redderem, quæ nempe reliquas omnes post se habet Nationes respectu humanitatis ac benevolentiae, qua exipit exterros. Ultimo mihi nominandus est amicus sincerissimus Clar. *Schwediaver M. D.* cui gratitudinem meam testificandi verba non habeo. Suis denique, hieme praeterlapsa, multorumque aliorum litteris munitus, *Londinum* petii; Iter vero sic institui ut cum anno praeterito orientalem Angliae, nunc occidentalem partem percurrerem. Londino redditus, maximo fuere mihi emolumento supra memoratae Epistolæ. Respectu vero Praxeos praecipue colui Cl. G. *Fordyce*, *Foart*, *Simmons*, *Lettfom*, & *Osborn*. Quorum primus mihi distinctæ amicitiae signa dedit, illum quoque ad lectos aegrotorum in Nosocomio St. Thomae sequutus sum, & Praelectionibus eius practicis sedulo interfui. Nec minor fuit erga me amicitia Cel. F. *Simmons*, qui me ad proximam privatam admisit, Postremis etiam ante discessum meum diebus Cl. *Petri Camperi*, qui ante paucos dies *Londinum* advenerat cognitionem & favorem mihi conciliavit. Ex ore porro Cl. *Osbornii* solidissima de arte Obstetricia [triginta annorum praxeos amplissimæ resultatum] praecepta hausí, eique ob favorem singularem adstiti sub extractione in-

fantis , ubi Diameter transversalis pelvis vix
 pollicis cum tribus quartis magnitudinem ha-
 bebat . In Nosocomio quoque obstetricio sub
 illius Auspiciis pluribus parturientibus auxi-
 lium praestiti . Magnopere quoque gaudeo
 quam plurimis operationibus Chirurgicis Ill.
Pott , caeterorumque celeberrimorum Chirur-
 gorum adfuisse & gratissima mihi semper erit
 recordatio benevolentiae Cl. Virorum *Cruick-*
shankii , *Lettomi* , *Simsii* , ac *Birchii* . De-
 dum *Londinum* , quod plus mihi satisfecerat ac
 quaque alia urbs , post sex ibi peractos Men-
 ses dereliqui & redux *Parisiis* , de novo per
 Mensem fere integrum ibi commoratus sum ,
 tunc vero iter per *Lyon* , *Avignon* , *Nismes* ,
Montpellier , *Marseille* *Antibe* , *Genova* , in-
 stituens , *Papiam* petii . *Monspelii* cum pluri-
 bus doctis viris amicitiam contraxi , gratissimo
 vero animo singularis Cl. *Fouquetii* humanita-
 tis ac benevolentiae recordor . Tandem vero
 die septima Ianuarii h. a. *Papiam* attigi ubi
 demum tam diu optata voluptate gavisus
 sum , Praecepta Practica consumatae experien-
 tiae viri celeberrimi *Frankii* hauriendi , ma-
 xima quoque voluptate percepī egregium eius
 iudicium practicum cum firma sed rara com-
 iunctum determinatione . Gratias vero Illustr.
 Viro pro benevolentia & amicitia sua redden-

di verba mihi defunt , semperque gloriabor , illum pro Promotore habuisse . Quarto nunc fere Mense hac in Alma peracto , ubi adhuc maximo adfui gaudio Praelectionibus Anatomicas ill. Scarpa Experimentis Physicis ill. Volta , uti & Chimicis amantissimi & ill. Scopoli , quorum egregiorum Virorum benevolentiae semper gratissimo recordabor animo nec unquam immemor ero singularis humanitatis ill. virorum Reziae , Ramponi , Neffii , & Carminati .

Instat nunc tempus , ut , post breve , per reliquas Italiae urbes , ad quod nunc me accingam iter , postque tot annorum absentiam , in brachia amantissimi & dilectissimi PATRIS redeam , atque pro tanta ab ipso mihi concessa educatione litteraria , aeternas , quas possum , gratias persolvam .

PAULUS DE BETTA

EX Brentonico, Tirolensis, in Iurisdictione Excellentissimi Comitis de *Castro Barcho Visconti*, degens, natus die 15. Ianuarii 1753. ex Nobili Domino I. U. D. *Iosepho Gabrieli de Betta*, & ex Nobili Domina *Valentina* filia qd. Nobilis I. U. D. *Alberti Balista* studiis se addixit, primaque erudimenta usque ad Logicam in propria patria hausit; deinde Veronam profectus, Logicam, Physicamque ex Reverendo Patre *Antonio Guerrerio* Ord. Sancti Dominici habuit; posteaque ad Caes. Leopol. Universitat. *Oenipontanam* se contulit, ibique per tres integros annos & mensem Medicinae operam navavit. Physiologiam, Materiam Medicam, Chimiam, & Clinicam Praxim a Professore *Ioan. Michaeli de Menghin* recepit: Pathologiam, & Praxim Medicam a Professore *Carolo Gerstnero*. Anatomiam a Professore *Francisco Gasparo Egloff de Stadthoff*. Hac absoluto curriculo, Veronam iterum rediit, ac per annum publicis artis Obstetriciae lectionibus, ab Domino Doctore *Andrea Avelino Gaspari* habitis, interfuit. Praxim per bieunum partim in Publico Nofocomio Mili-

tum cum Doctore *Iosepho Maria Garbo* Medico huius loci Primario , partim in Nosocomio Sanctae Domus Pietatis fecit ; ibique etiam in Chirurgia se se exercuit , docente Petro Antonio Monterossi , huius , & militum Nosocomii Primario Publ. Chirurgo . Tandem Regium Caesareum Archigymnasium Ticinense adiens , anno 1786. , Mensis Aprilis die XXIX. Doctoratus Laurea condecoratus fuit .

XIV

ella s'individua, obbligando così
ogni istituzione, anche quella che
sarebbe a dover escludere tutto ciò
che non è. Il senso di ciò è che la conce-
zione di "umanità" deve essere composta
da molte diverse idee, e che ogni
una di queste idee deve essere composta
di molte altre idee, e così via, per-
mettendo così una grande varietà di